

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО"
для студентів спеціальності
8.03060104 "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності"
всіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри правового регулювання економіки.
Протокол № 1 від 27.08.2013 р.

Укладачі: Сергієнко В. В.
Жирнова К. О.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Міжнародне приватне право" для студентів спеціальності 8.03060104 "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" всіх форм навчання / укл. В. В. Сергієнко, К. О. Жирнова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 65 с. (Укр. мов.)

Подано план навчальної дисципліни за темами, її зміст за кількістю кредитів відповідно до навчального плану. Вміщено плани лекційних та практичних занять, матеріали щодо закріплення знань студентів, перелік питань для самоопрацювання та самопідготовки, ситуаційні завдання. Наведено методичку активізації процесу навчання, порядок та критерії оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03060104 "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" всіх форм навчання.

Вступ

На сучасному етапі важливим аспектом підготовки кваліфікованого спеціаліста в будь-якій сфері залишається фундаментальна підготовка в галузі правових знань. Забезпечення правового захисту населення та надання можливості отримання необхідного рівня обізнаності в галузі права є однією з найважливіших функцій держави. Враховуючи особливості майбутньої діяльності економістів надання їм необхідного обсягу знань в певних окремих галузях права є необхідним. Так неможливо забезпечити повну кваліфіковану підготовку спеціаліста в галузі економіки без відповідної підготовки в галузі права.

Сучасний період розвитку нашої країни характеризується перш за все динамікою та розвитком міжнародних зв'язків та зовнішньоекономічних відносин. Крім того актуальним на сьогодні виявляється питання євроінтеграції України та відповідне удосконалення законодавства України шляхом приведення його у відповідність до вимог Європейського Союзу. Наявність знань та умінь в питаннях аналізу та практичного використання положень національного законодавства України та міжнародного законодавства є актуальною та необхідною для громадян. Під сферу вивчення навчальної дисципліни "Міжнародне приватне право" підпадають приватноправові відносини ускладнені іноземним елементом до якого відносяться суб'єкт правовідносин (іноземець), об'єкт правовідносин та юридичний факт. На сьогодні майже кожен може стати учасником таких правовідносин, тому особливого значення набуває наявність гідних знань в цій сфері.

Вивчення навчальної дисципліни "Міжнародне приватне право" базується на знаннях, отриманих студентами з таких дисциплін, як право, окремо підприємницьке право, господарське право, інтелектуальна власність, трудове право, а також в таких галузях знань як міжнародна економіка, міжнародна торгівля, міжнародний менеджмент, міжнародні економічні організації та ін.

Навчальна дисципліна "Міжнародне приватне право" є вибірковою навчальною дисципліною.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Шифр та назва галузі знань: 0306 "Менеджмент і адміністрування"	Вибіркова	
Модулів – 2	Шифр та назва спеціальності 8.03060104 "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності"	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 54		Семестр	
Загальна кількість годин – 54		2-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 2		Лекції	
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	18 год	8 год
		Практичні	
		16 год	8 год
		Самостійна робота	
		18	36
		Вид контролю	
		залік	залік
2 год	2 год		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 189 %;

для заочної форми навчання – 44 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є надання студентам певних теоретичних основ та методичних рекомендацій щодо ознайомлення з природою міжнародного приватного права,

взаємодією національного, колізійного та міжнародно-правового регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом. Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

засвоєння основних принципів визначення правової природи міжнародного приватного права;

оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу та практичного застосування нормативно-правових актів з метою розв'язання питань та проблем, які виникають в міжнародних приватноправових відносинах.

"Міжнародне приватне право" – навчальна дисципліна, що вивчає закономірності становлення та розвитку правового регулювання міжнародних приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом.

Об'єктом навчальної дисципліни виступають міжнародні приватноправові відносини.

Предметом навчальної дисципліни є суспільні відносини в сфері колізійного регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Право", "Господарське право", "Підприємницьке право", "Трудове право".

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

поняття предмету, методів та системи міжнародного приватного права;

поняття іноземного елемента як основної ознаки міжнародних відносин;

основні види та ієрархічну структуру джерел міжнародного приватного права;

основні поняття міжнародного приватного права, загалом такі поняття як "колізійна норма", "колізії колізійної норми", "кульгаючі відносини", "обхід закону", "публічний порядок" та ін.;

основні загально визнані в науці міжнародного приватного права формули прикріплення;

основні засоби вирішення колізійних питань права власності;

основні засоби вирішення колізійних питань в договірних відносинах;

основні вимоги до порядку міжнародного перевезення;

основні засоби вирішення колізійних питань в відносинах, що витікають з делікту;

основні засоби вирішення колізійних питань в трудових відносинах; вчення про міжнародний процес.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти:**

працювати з міжнародними нормативними актами та національним колізійним законодавством України;

застосувати набуті знання у вирішенні практичних питань;

знаходити недоліки та порушення міжнародного законодавства та законодавства України в галузі врегулювання колізійних питань;

аналізувати шляхи подолання колізійних питань, що виникають в відносинах, врегульованих міжнародним приватним правом;

аналізувати існуючу судову практику в галузі розв'язання спорів між учасниками міжнародних приватноправових відносин;

використовувати наукові праці вчених в галузі міжнародного приватного права з метою поглиблення набутих знань.

У процесі викладання навчальної дисципліни "Міжнародне приватне право" основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

**Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення
навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
МПП 1	Приймати оптимальні рішення в умовах визначеності, невизначеності, ризику та конфлікту	Визначати оптимальні рішення в галузі міжнародних приватноправових відносин в умовах невизначеності
		Визначати оптимальні рішення в галузі міжнародних приватноправових відносин в умовах ризику
		Визначати оптимальні рішення в галузі міжнародних приватноправових відносин в умовах конфлікту
		Проводити аналіз впливу невизначеності в галузі міжнародних приватноправових відносин на якість прийняття рішень
МПП 2	Розробляти ефективні рішення з використанням джерел міжнародного приватного права	Визначати правову природу міжнародного приватного права
		Здійснювати обґрунтований вибір міжнародних нормативно-правових актів з метою розв'язання певних питань, що виникають в галузі міжнародних приватноправових відносин
		Застосовувати методи правового регулювання міжнародного приватного права
		Здійснювати оцінку, визначати, аналізувати та відмежовувати джерела міжнародного приватного права
		Прогнозувати можливий розвиток джерел міжнародного приватного права
		Визначати вплив принципів міжнародного права на розвиток міжнародних приватноправових відносин

1	2	3
МПП 3	Здійснювати обґрунтування використання нормативно-правових актів для вирішення питань, що виникають в галузі міжнародних економічних відносин	Здатність аналізувати та визначати державу як суб'єкта міжнародних приватноправових відносин
		Здатність аналізувати особливості встановлення особистого закону фізичної особи в міжнародному приватному праві
		Здатність правильно кваліфікувати та складати основні міжнародні договори
		Здатність застосовувати основні формули прикріплення для вирішення певних питань
		Здатність використовувати терміни ІНКОТЕРМС при складанні договорів
		Здатність використовувати знання в галузі зовнішньоекономічної діяльності на практиці

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Загальна частина міжнародного приватного права

Тема 1. Вступ до міжнародного приватного права.

1.1. Місце міжнародного приватного права в системі права. Значення міжнародного приватного права для гармонізації зовнішньоекономічних зв'язків.

Сфера дії міжнародного приватного права, його роль в організації міжнародних економічних, наукових та культурних зв'язків. Значення міжнародного приватного права в регулюванні зовнішньоекономічної діяльності.

1.2. Генезис становлення норм міжнародного приватного права.

Зародження і розвиток міжнародного приватного права. Становлення доктрини міжнародного приватного права. Сучасні проблеми міжнародного приватного права. Концепція *Lex mercatoria*. Міжнародні наукові інститути та організації, що займаються проблемами міжнародного приватного права.

1.3. Поняття та предмет правового регулювання міжнародного приватного права.

Поняття міжнародного права. Місце міжнародного приватного права в правовій системі. Принципи та функції міжнародного приватного права. Предмет міжнародного приватного права. Приватні відносини міжнародного характеру. Поняття та види іноземного елемента у відносинах цивільно-правового характеру.

1.4. Методи правового регулювання міжнародного приватного права.

Методи правового регулювання у міжнародному приватному праві. Колізійно-правовий і матеріально-правовий способи регулювання правовідносин, ускладнених іноземним елементом. Роль порівняльного методу дослідження та вивчення міжнародного приватного права.

1.5. Проблемні аспекти міжнародного приватного права.

Склад та природа норм міжнародного приватного права. Колізійне право. Матеріальне право. Подолання колізійної проблеми як загальний метод міжнародного приватного права.

Тема 2. Джерела міжнародного приватного права.

2.1. Загальна характеристика джерел міжнародного приватного права.

Загальна характеристика джерел міжнародного приватного права, їх види. Питання про доктрину та "автономію волі" як джерелах міжнародного приватного права.

2.2. Внутрішнє законодавство країн як джерело міжнародного приватного права. Загальна характеристика Закону України "Про міжнародне приватне право".

Внутрішнє законодавство як джерело міжнародного приватного права. Закони про міжнародне приватне право та інші нормативні акти зарубіжних країн.

Українське законодавство з питань міжнародного приватного права. Характеристика Закону України "Про міжнародне приватне право" від 23.06.2005 року.

2.3. Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права.

Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права. Співвідношення міжнародного договору та внутрішнього закону. Багатосторонні договори, які містять уніфіковані колізійні та матеріальні норми. Міжнародні центри з підготовки конвенцій у галузі міжнародного приватного права.

2.4. Характеристика судового прецеденту як джерела міжнародного приватного права.

Судовий прецедент як джерело міжнародного приватного права в окремих країнах системи загального права. Значення судової та арбітражної практики у системі джерел міжнародного приватного права.

2.5. Звичай як джерело міжнародного приватного права.

Звичай як джерело міжнародного приватного права. Торгові звичаї.

2.6. Особливості застосування доктрини як джерела міжнародного приватного права.

Правова доктрина як джерело міжнародного приватного права.

Тема 3. Загальні поняття міжнародного приватного права.

3.1. Загальні положення вчення про колізійну норму.

Вчення про колізійну норму. Поняття та передумови колізій законів у міжнародному приватному праві. Об'єктивна необхідність колізійних норм.

3.2. Поняття, структура та види колізійних норм.

Поняття, структура та види колізійних норм.

3.3. Основні формули прикріплення.

Основні формули прикріплення та сфера їх застосування.

3.4. Особливості застосування колізійної норми. Автономія волі.

Принципи колізійного права. Автономія волі. Принцип найтіснішого зв'язку.

Застосування колізійних норм. Правова кваліфікація. Проблема "конфлікту кваліфікацій" та методи її вирішення. Зворотнє відсилання до права третьої країни. Наслідки обходу закону. Застереження про публічний порядок.

3.5. Тлумачення норм міжнародного приватного права.

Встановлення змісту норм іноземного права.

3.6. Уніфікація норм міжнародного приватного права.

Уніфікація і гармонізація у міжнародному праві: відмінності та взаємодія.

Уніфіковані норми: їх правова природа, види та призначення.

3.7. Взаємність та реторсія в міжнародному приватному праві.

Поняття правового режиму та його види. Взаємність у міжнародному приватному праві. Матеріальна і формальна взаємність.

Реторсії у міжнародному приватному праві.

Тема 4. Правове становище фізичних осіб у міжнародному приватному праві.

4.1. Особистий закон фізичної особи.

Особистий закон фізичної особи.

4.2. Колізійні питання правосуб'єктності фізичних осіб в міжнародному приватному праві.

Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб. Національний режим: колізійні питання дієздатності.

4.3. Правовий статус іноземця за законодавством України.

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Визначення понять "іноземець" та "громадянин" за законодавством України.

4.4. Правовий статус апатріда та біпатріда в міжнародних приватних відносинах.

Правовий статус біженців, біпатридів, деяких інших осіб. Визнання особи безвісно відсутньою та визнання особи померлою у міжнародному приватному праві.

4.5. Правовий статус біженців та деяких інших осіб.

Правовий статус громадянина України за кордоном.

Тема 5 Правове становище юридичних осіб у міжнародному приватному праві.

5.1. Основні теорії встановлення правового статусу юридичних осіб.

Поняття національності юридичної особи. Основні критерії визначення державної приналежності юридичних осіб. Доктрини (теорії) інкорпорації, осілості, центру експлуатації, контролю.

5.2. Закон національності юридичної особи.

Цивільна правосуб'єктність іноземних юридичних осіб за законодавством України. Особистий закон іноземної організації яка не має статусу юридичної особи відповідно до положень іноземного права.

5.3. Правове становище іноземних юридичних осіб в Україні.

Іноземні юридичні особи в Україні, правовий режим їх діяльності. Юридичні особи України з іноземними інвестиціями.

5.4. Особливості встановлення правового статусу представництв.

Особливості правового положення представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності, а також постійних представництв нерезидентів на території України.

Тема 6. Держава як учасник приватноправових відносин з іноземним елементом.

6.1. Загальна характеристика держави як учасника міжнародних приватноправових відносин.

Особливості правового статусу держави у міжнародних цивільних правовідносинах.

6.2. Поняття та види імунітету держави.

Поняття та види імунітету держави у міжнародному приватному праві. Майновий імунітет держави.

6.3. Правове регулювання обмежень імунітету держави в міжнародних приватноправових відносинах.

Законодавство і судова практика зарубіжних країн відносно застосування принципу імунітету держави.

6.4. Правовий статус України як учасника міжнародних приватноправових відносин.

Міжнародне законодавство та законодавство України стосовно можливості відмови держави від імунітету.

Змістовий модуль 2.

Особлива частина міжнародного приватного права

Тема 7. Право власності в міжнародному приватному праві.

7.1. Особливості правового регулювання відносин власності в міжнародному приватному праві.

Особливості правового регулювання власності у міжнародному приватному праві. Право власності на окремі види майна. Майно, яке не може знаходитись у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій, юридичних осіб інших держав на території України.

7.2. Нормативно-правове регулювання відносин власності в міжнародному приватному праві.

Угоди про взаємне визнання прав та регулювання відносин власності між Україною та Російською Федерацією, Білоруссю, Молдовою, Грузією і Азербайджанською Республікою.

7.3. Загальні правила встановлення правового режиму власності в міжнародному приватному праві.

Особливості майнових прав іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні. Колізійні питання власності і вирішення їх за законодавством України, інших країн та відповідно до міжнародних договорів.

Правовий режим власності держави Україна, українських громадян і юридичних осіб за кордоном. Підстави виникнення права власності. Примусове припинення права власності. Експропріація.

7.4. Порядок встановлення правового режиму речі, яка знаходиться в дорозі.

Правовий статус речі в дорозі.

7.5. Правовий режим іноземних інвестицій як об'єкту права власності.

Правовий статус іноземних інвестицій як об'єкту права власності.

Тема 8. Договір у міжнародному приватному праві.

8.1. Загальні положення про договір в міжнародному приватному праві.

Загальні положення договірного права в міжнародних відносинах.

8.2. Поняття та особливості зовнішньоекономічного договору (контракту).

Поняття та особливості зовнішньоекономічного договору (контракту).

8.3. Колізійні питання договірних зобов'язань.

Сфера дії права, що застосовується до договору. Колізійні питання договірних зобов'язань. Закон, що застосовується до форми договору. Застосування права з питань змісту контракту. Вибір права за погодженням сторін договору.

8.4. Момент укладання та розірвання договору в міжнародному приватному праві.

Право, що застосовується до договору за відсутності погодження сторін про вибір права. Випадки застосування імперативних колізійних прив'язок.

8.5. Автономія волі сторін в договірних відносинах.

Вимоги чинного законодавства України стосовно форми, змісту і порядку укладання зовнішньоекономічних договорів (контрактів). Правила інтерпретації міжнародних торговельних термінів ІНКОТЕРМС 2010.

Тема 9. Договір міжнародної купівлі-продажу товарів.

9.1. Поняття та сутність договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

Поняття та загальна характеристика договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

9.2. Нормативно-правове регулювання договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

Уніфікація матеріально-правових норм у сфері міжнародної купівлі-продажу товарів. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів. Сфера застосування та загальні положення. Поняття договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Критерії відмежування від інших договорів.

9.3. Порядок укладання, зміни та припинення договору міжнародної купівлі-продажу товарів.

Укладання договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Визначення моменту, з настанням якого договір вважається укладеним.

Зобов'язання продавця. Засоби правового захисту у випадку порушення договору продавцем.

Зобов'язання покупця. Засоби правового захисту у випадку порушення договору покупцем.

9.4. Відповідальність сторін за договором міжнародної купівлі-продажу товарів.

Правила переходу ризику у зв'язку з втратою чи пошкодженням товару. Вирішення питання про перехід права власності відповідно до норм застосовного права.

Розірвання договору.

9.5. Порядок вирішення спорів за договором міжнародної купівлі-продажу товарів.

Позовна давність у міжнародній купівлі-продажу товарів. Строк позовної давності та початок його перебігу. Загальне обмеження строку позовної давності і можливість його зміни. Наслідки спливу строку позовної давності.

Тема 10. Міжнародні перевезення вантажів і пасажирів.

10.1. Поняття та види міжнародних перевезень. Правові підстави їх здійснення.

Поняття та види міжнародних перевезень і правові підстави їх здійснення. Загальна характеристика джерел права, що регулюють міжнародні перевезення. Уніфікація правил міжнародних перевезень та основні транспортні конвенції. Внутрішнє законодавство України. Цивільний кодекс, транспортні кодекси (статути).

10.2. Міжнародно-правове регулювання залізничних перевезень.

Міжнародні залізничні перевезення. Приєднання України до Конвенції про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ) – Закон України від 05.06.2003 р. Відповідальність сторін за договором перевезення вантажу, пасажирів і багажу.

10.3. Міжнародно-правове регулювання автомобільних перевезень.

Міжнародні автомобільні перевезення. Відповідальність сторін за договором. Обмеження відповідальності перевізника.

10.4. Міжнародно-правове регулювання повітряних перевезень.

Міжнародні повітряні перевезення. Відповідальність перевізника за збереження вантажу, життя і здоров'я пасажирів. Межі відповідальності.

10.5. Міжнародно-правове регулювання морських перевезень.

Міжнародні морські перевезення. Колізії законів у галузі торговельного мореплавства. Застосування права до відносин за договорами морського перевезення вантажів, фрахтування судна на термін, фрахтування судна без екіпажу, лізингу, буксирування, морського страхування, а також за договорами морського перевезення пасажирів і морського круїзу.

Тема 11. Зобов'язання внаслідок завдання шкоди у міжнародному приватному праві.

11.1. Підстави та види зобов'язань внаслідок завдання шкоди у міжнародному приватному праві.

Деліктні зобов'язання з іноземним елементом. Колізії законів, що регулюють зобов'язання внаслідок завдання шкоди. Колізійні питання деліктних зобов'язань в українському законодавстві. Закон, що застосовується до зобов'язань внаслідок завдання шкоди. Питання про можливість вибору сторонами зобов'язання застосовуваного права.

11.2. Нормативно-правове регулювання деліктної відповідальності.

Міжнародні договори стосовно деліктної відповідальності. Питання деліктних зобов'язань у договорах про правову допомогу.

11.3. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я, або смертю.

Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

11.4. Підстави звільнення від відповідальності.

Загальна характеристика підстав звільнення від відповідальності в деліктних відносинах.

11.5. Обмеження відповідальності в окремих деліктних правовідносинах.

Обмеження відповідальності в окремих деліктних правовідносинах з іноземним елементом (за ядерну шкоду, за шкоду від забруднення нафтою, у сфері космічної діяльності тощо).

Тема 12. Трудові відносини в міжнародному приватному праві.

12.1. Міжнародне приватне трудове право як підгалузь міжнародного приватного права.

Міжнародне приватне трудове право як підгалузь міжнародного приватного права.

12.2. Трудові відносини з іноземним елементом та джерела їх правового регулювання.

Трудові відносини з іноземним елементом та джерела їх правового регулювання. Міжнародні правові документи про правовий статус і захист трудящих-мігрантів.

12.3. Колізійні питання трудових відносин.

Колізійні питання трудових відносин. Право, що застосовується до трудового договору.

12.4. Трудова діяльність іноземців і осіб без громадянства в Україні та порядок її здійснення.

Трудова діяльність іноземців і осіб без громадянства в Україні та порядок її здійснення.

12.5. Праця громадян України за кордоном.

Праця громадян України за кордоном. Регулювання посередництва у працевлаштуванні на роботу за кордоном.

12.6. Відшкодування шкоди працівникові за міжнародним приватним правом.

Відшкодування шкоди працівникові за міжнародними договорами України з питань трудової діяльності та соціального забезпечення працівників.

12.7. Порядок розв'язання трудових спорів в міжнародному приватному праві.

Судовий розгляд справ, що впливають з трудових відносин в міжнародному приватному праві.

Тема 13. Цивільний процес у міжнародному приватному праві.

13.1. Поняття, зміст і місце цивільного процесу в системі міжнародного приватного права.

Поняття, зміст і місце цивільного процесу в системі міжнародного приватного права.

13.2. Джерела міжнародного цивільного процесу.

Джерела міжнародного цивільного процесу.

13.3. Загальні правила міжнародної підсудності.

Міжнародна підсудність: поняття, види та способи визначення. Пророгаційні угоди. Право на судовий захист і цивільні процесуальні права та обов'язки іноземних громадян, осіб без громадянства та іноземних підприємств і організацій в Україні. Процесуальне положення іноземної держави.

13.4. Встановлення змісту іноземного права.

Встановлення змісту іноземного права.

13.5. Визнання і виконання рішень іноземних судів в Україні.

Виконання судових доручень. Здійснення нотаріальних дій.

Легалізація іноземних офіційних документів, способи її здійснення. Апостиль.

Визнання і виконання в Україні рішень іноземних судів.

Тема 14. Міжнародний комерційний арбітраж.

14.1. Поняття та правова природа міжнародного комерційного арбітражу.

Поняття і правова природа міжнародного комерційного арбітражу, міжнародно-правові засади його діяльності. Закон України "Про міжнародний арбітраж". Види третейських (арбітражних) судів. Арбітраж *ad hoc*.

Міжнародний комерційний арбітражний суд і Морська арбітражна комісія (МАК) при Торгово-промисловій палаті України, їх компетенція і регламентація діяльності.

Міжнародні комерційні арбітражі в інших країнах.

14.2. Поняття та особливості арбітражної угоди.

Арбітражна угода: форма, зміст та правове значення.

14.3. Визнання та виконання іноземних арбітражних рішень.

Конвенція про визнання і виконання іноземних арбітражних рішень.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма				заочна форма					
	Усього	у тому числі		са- мос- тійна ро- бота	у тому числі					
		лекційні	практичні		підготовка до занять	усього	лекційні	практичні	Проведення підсумкового контролю	самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	Виконання із	підготовка до занять
10	11									
Змістовий модуль 1.										
Загальна частина міжнародного економічного права										
<i>Тема 1.</i> Вступ до міжнародного приватного права	3	1	1	1	2	0,5	0,5	-	-	1
<i>Тема 2.</i> Джерела міжнародного приватного права	3	1	1	1	3	0,5	0,5	-	-	2
<i>Тема 3.</i> Загальні поняття міжнародного приватного права	6	2	2	2	3	0,5	0,5	-	-	2
<i>Тема 4.</i> Правове становище фізичних осіб у міжнародному приватному праві	3	1	1	1	4	0,5	0,5	-	-	3
<i>Тема 5.</i> Правове становище юридичних осіб у міжнародному приватному праві	3	1	1	1	3	0,5	0,5	-	-	2
<i>Тема 6.</i> Держава як учасник приватно-правових відносин з іноземним елементом	6	2	2	2	3	0,5	0,5	-	-	2
<i>Тема 7.</i> Право власності в міжнародному приватному праві	3	1	1	1	3	0,5	0,5	-	-	2

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Тема 8. Договір у міжнародному приватному праві</i>	3	1	1	1	3	0,5	0,5	-	-	2
Разом за змістовим модулем 1	30	10	10	10	24	4	4	-	-	18
Змістовий модуль 2.										
Особлива частина міжнародного приватного права										
<i>Тема 9. Договір міжнародної купівлі-продажу товарів</i>	3	1	1	1	3	0,5	0,5	-	-	2
<i>Тема 10. Міжнародні перевезення вантажів і пасажирів</i>	3	1	1	1	3	0,5	0,5	-	-	2
<i>Тема 11. Зобов'язання внаслідок завдання шкоди у міжнародному приватному праві</i>	3	1	1	1	3	0,5	0,5	-	-	2
<i>Тема 12. Трудові відносини в міжнародному приватному праві</i>	3	1	1	1	3	0,5	0,5	-	-	2
<i>Тема 13. Цивільний процес в міжнародному приватному праві</i>	6	2	2	2	4	1	1	-	-	2
<i>Тема 14. Міжнародний комерційний арбітраж</i>	4	2	-	2	34	1	1	-	-	2
Разом за змістовим модулем 2	22	8	6	8	20	8	8	-	5	12
<i>Підготовка до заліку</i>	-	-	-	2	6	-	-	-	-	6
<i>Залік</i>	2	-	-	2	2	-	-	2	-	-
Усього годин за модулем	54				54					

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної

дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 5.1).

Таблиця 5.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
<i>Змістовий модуль 1.</i> Загальна частина міжнародного приватного права	<i>Завдання 1.</i> Правова природа та особливості міжнародного приватного права	1	Основна: [1; 2; 4; 7; 10]. Додаткова: [53; 55; 57; 62]
	<i>Завдання 2.</i> Загальна характеристика та практичне застосування основних джерел міжнародного приватного права	1	Основна: [1; 2; 4; 7; 10; 12]. Додаткова: [55; 57; 62]
	<i>Завдання 3.</i> Загальні поняття та вчення про колізійну норму. Формули прикріплення. Написання поточної контрольної роботи за темами 1 – 2	2	Основна: [1; 4; 7; 12; 10]; Додаткова. [53; 55; 57; 62; 66]
	<i>Завдання 4.</i> Особливості встановлення особистого закону фізичної особи	1	Основна: [1 – 3; 7; 10]. Додаткова: [53; 55; 57; 62]

1	2	3	4
	<i>Завдання 5.</i> Особливості встановлення національності юридичної особи. Підготовка до ділової гри "Реєстрація національної юридичної особи за кордоном"	1	Основна: [1; 2; 4; 6; 7; 10; 12; 14; 16; 21; 11; 20]. Додаткова: [47; 48; 50; 52]
	<i>Завдання 6.</i> Визначення правового статусу держави як учасника міжнародних приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом. Написання поточної контрольної роботи за темами 3 – 5	2	Основна: [1; 2; 4; 7; 10; 12; 14]. Додаткова: [56; 57; 62]
<i>Змістовий модуль 2.</i> Особлива частина міжнародного приватного права	<i>Завдання 7.</i> Особливості колізійного регулювання питань права власності	1	Основна: [1; 4; 5; 7; 8; 18]. Додаткова: [42; 44; 46; 53; 55; 57 – 68]
	<i>Завдання 8.</i> Особливості колізійного регулювання договірних відносин	1	Основна: [1; 4; 5; 7; 8; 18]. Додаткова: [43; 44; 46; 53; 55]
	<i>Завдання 9.</i> Особливості колізійного регулювання договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Виконання кейс-методу: "Складання договору міжнародної купівлі-продажу"	1	Основна: [1; 4; 7]. Додаткова: [56; 57; 67]
	<i>Завдання 10.</i> Особливості колізійного регулювання міжнародного перевезення вантажів та пасажирів	1	Основна: [1; 4; 16; 19]. Додаткова: [43; 46; 59; 62]
	<i>Завдання 11.</i> Особливості колізійного регулювання деліктних відносин	1	Основна: [1; 4; 16; 17]. Додаткова: [43; 46]

1	2	3	4
	<i>Завдання 12.</i> Особливості колізійного регулювання трудових відносин. Написання поточної контрольної роботи за темами 11 – 12	1	Основна: [1; 4; 16; 19]. Додаткова: [43; 46; 59; 62]
	<i>Завдання 13.</i> Особливості колізійного регулювання цивільного процесу. Особливості діяльності міжнародного комерційного арбітражу	2	Основна: [1; 4; 16; 19]. Додаткова: [43; 46; 59; 62]

5.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1.

Загальна частина міжнародного приватного права

Тема 1. Вступ до міжнародного приватного права.

Наведіть перелік найбільш важливих багатосторонніх міжнародних договорів в сфері міжнародного приватного права в яких приймає участь Україна.

Тема 3. Загальні поняття міжнародного приватного права.

Громадянин України Баумер (німецької національності), що проживає у Харківській області виїхав на постійне місце проживання до Німеччини і отримав там статус переселенця. В Україні у нього залишилась квартира у центрі Харкова, автомобіль та земельна ділянка у сільській місцевості.

З приводу права власності на все вказане майно виник спір між паном Баумером та його родичем Абрамовим, який також виїхав до Німеччини. Позов до пана Баумера було подано у Німеччині.

Питання: чи зберігається за паном Баумером право власності на зазначене майно після від'їзду? Право якої держави має застосовуватися до вирішення питання про право власності на квартиру? Чи існує договір між Україною та Німеччиною щодо регулювання таких спірних питань. Дайте стислий перелік найбільш значних двосторонніх договорів у сфері міжнародного приватного права, в яких приймає участь Україна.

Тема 4. Правове становище фізичних осіб у міжнародному приватному праві.

Пан Франц Форго, (народився у 1801 р. в той час у Королівстві Баварія) був позашлюбною дитиною підданих Баварії. У 1806 р. мати з ним переїхала у Париж, де згодом Франц Форго одружився із заможною громадянкою Франції. У 1865 р. його дружина померла і залишила по собі велику спадщину (внесок у швейцарському банку). Сам Франц Сорго помер через п'ять років і не залишив заповіту.

Виходячи із німецького спадкового права спадкоємцями визнавались нащадки сестри його матері, до того ж, спадкування припускалось і за позашлюбними дітьми. А відповідно до права Франції легальним спадкоємцем могла бути лише держава Франція, оскільки інших спадкоємців, визнаних французьким правом, не було. Таким чином, у німецьких родичів пана Форго по боковій лінії була можливість отримати спадщину.

Французький суд встановив, що відповідно до колізійного права Франції, до спадкування рухомого майна має застосовуватися закон "доміцилю", під яким розумівся доміциль походження спадкодавця. Інакше кажучи, колізійна норма французького права відсилала до баварського права. При цьому було встановлено, що пан Форго, залишався підданим Баварії, тобто мав баварський доміциль походження. Тому суд мав застосовувати баварське матеріальне право. Але, в той же час, суд звернув увагу, що відповідно до колізійних норм Королівства Баварія, відносно спадкування рухомості, повинно застосовуватись право країни доміцилю, під яким розуміється фактичне місце проживання спадкодавця, тобто французьке право.

Питання: визначте кількість іноземних елементів у вказаних спадкових відносинах. Яку назву отримала у міжнародному приватному праві дана проблема? Як ви вважаєте, хто має бути визнаний спадкоємцем у даному випадку?

Тема 5. Правове становище юридичних осіб у міжнародному приватному праві.

Суднохідна компанія, яка має постійне місце знаходження і зареєстрована в Україні, уклала із громадянкою України Ковтун трудовий договір, що передбачає її обов'язок працювати лікарем на лайнері, що курсує між Україною, Італією, Францією, Іспанією, Єгиптом. Договір був укладений на українській мові, підписаний сторонами у м. Одеса і

передбачав виплату винагороди у гривнях. Судно експлуатується товариством – юридичною особою грецького права, ходить під прапором Греції і зареєстровано у м. Неаполь.

Згодом вказаний договір із громадянкою Ковтун було розірвано достроково. У самому договорі про порядок розірвання та про право, яке має застосовуватися до порядку і наслідків дострокового розірвання зазначеної угоди, нічого не вказано. Пані Ковтун подала позов до компанії у м. Неаполь.

Питання: визначте кількість та види іноземних елементів у даних правовідносинах. Право якої держави має застосовуватися до порядку розірвання трудової угоди? Прийміть до уваги те, що переважно до трудових угод застосовується принцип країни місця роботи (*lex loci laboris*). Що може вважатися місцем роботи відносно морського судна?

Тема 6. Держава як учасник приватноправових відносин з іноземним елементом.

У 2005 році громадянка України В., що проживала у м. Белгород (Росія) звернулася до місцевого суду у м. Белгород з позовом про розірвання шлюбу із своїм чоловіком К., що проживає у Харкові (Україна). Її чоловік К. також є громадянином України. Питання: на право якої держави має спиратися суд у м. Белгород? Норми яких міжнародних угод, регулюючих відносини між суб'єктами України і Росії мають бути враховані при вирішенні питання про розірвання шлюбу?

Змістовий модуль 2.

Особлива частина міжнародного приватного права

Тема 7. Право власності в міжнародному приватному праві.

Марокканець двічі укладав шлюб в своїй країні за прийнятим в мусульманстві обрядом. В третій раз він уклав шлюб в Марокко із громадянкою України. Помер і залишив нерухомість в Україні і Марокко.

Питання: право якої країни має регулювати спадкові відносини? Якщо відповідно до права Марокко всі жінки спадкують після смерті чоловіка в рівних долях, чи може український суд послатися на застереження про публічний порядок і визнати спадкоємцем виключно громадянку України стосовно майна в Україні? Суди повинні застосовувати застереження про публічний порядок у виключних

випадках, чи якщо іноземне право не співпадає із вітчизняним, чи повинне застосовуватися застереження про публічний порядок в даному випадку? Чи можливо було укладення шлюбу із громадянкою України в консульстві України в Марокко, або безпосередньо в Україні в органах реєстрації актів громадянського стану?

Тема 8. Договір у міжнародному приватному праві.

До місцевого суду Київського району м. Харкова звернулася громадянка Афганістану Шохаб Адель Ройя зі скаргою на дії Управління міграційної служби Харківської обласної державної адміністрації. У своїй заяві г. Шохаб Адель Ройя вказувала, що вона у 1981-1986 рр. навчалася у Харківському медичному університеті, потім повернулася на батьківщину, де працювала лікарем. З 2000 року в Афганістані виникла реальна загроза переслідування урядом талібів жінок, що отримали освіту та професію в колишньому СРСР. Доказом цього є офіційно розповсюджена інформація Управління Верховного комісару ООН у справах біженців. У 2003 році п. Шохаб Адель Ройя прибула в Україну з метою отримати притулок у безпечній країні та набути статус біженця, про що звернулася з клопотанням до міграційної служби, але її клопотання не було розглянуто.

В судовому засіданні представник Управління міграційної служби Харківської обласної державної адміністрації пояснив, що заявниці було відмовлено у розгляді клопотання про надання статусу біженця у зв'язку з тим, що вона прибула на територію України з Республіки Таджикистан, де знаходилася у безпеці та мала реальну можливість отримати цей статус.

За яких умов надається статус біженця в Україні? Підготуйте проект рішення суду.

Тема 10. Міжнародні перевезення вантажів і пасажирів.

У липні 1999 р. виконком Гайсинської міської ради звернувся в суд із позовом до громадянина Російської Федерації Понамарьова П. М. про визнання недійсним охоронного свідоцтва (броні) та розірвання договору найму жилого приміщення. Позивач зазначав, що відповідач займав за договором найму жилого приміщення квартиру № 36 по вул. К. Маркса, 63 у м. Гайсині. У зв'язку з виїздом на роботу в Тюменську область Російської Федерації, що належить до районів Крайньої Півночі, він забронював зазначену квартиру на час дії трудового договору, було видане охоронне свідоцтво на період з 3 лютого 1998 по 1 липня 2000 р.

Посилаючись на те, що відповідач не є громадянином України і в разі повернення не має права на її громадянство, фактично вибув на інше постійне місце проживання в райони Крайньої Півночі, позивач на підставі ст. 107 Житлового Кодексу вважав, що Пономарьов П. М. втратив право користування спірним житлом.

Яке рішення має винести суд? Які угоди між Україною та Російською Федерацією регулюють дані правовідносини? Підготуйте проект рішення суду.

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 37 % (20 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (54 години). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних занять; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до заліку.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною

спеціальною правовою літературою, нормативними актами з питань міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

**Завдання для самостійної роботи студентів
та форми її контролю**

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Загальна частина міжнародного приватного права				
<i>Тема 1.</i> Вступ до міжнародного приватного права	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, огляд міжнародної законодавчої бази. Вивчення доктрин та системи джерел міжнародного приватного права	2	Презентація результатів	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48; 51; 53 – 57; 68]
<i>Тема 2.</i> Джерела міжнародного приватного права				
<i>Тема 3.</i> Загальні поняття міжнародного приватного права	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань щодо застосування принципу "Автономії волі сторін", "Публічного порядку", "Найбільш тісного зв'язку". Підготовка до написання контрольної роботи за темами 1 – 2	2	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань. Результати написання контрольної роботи за темами 1 – 2	Основна: [1; 2; 4; 7; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45 – 51; 53 – 57; 68]

1	2	3	4	5
<i>Тема 4.</i> Правове становище фізичних осіб у міжнародному приватному праві	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань щодо встановлення <i>lex nationalis</i> , <i>lex domicilii</i> . Застосування теорій національності юридичних осіб. Підготовка до ділової гри	2	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань. Участь в проведенні ділової гри	Основна: [1 – 8; 14 – 16; 22]. Додаткова: [45 – 51; 53 – 57; 68]
<i>Тема 5.</i> Правове становище юридичних осіб у міжнародному приватному праві				
<i>Тема 6.</i> Держава як учасник приватноправових відносин з іноземним елементом	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань. Підготовка до контрольної роботи за темами 3 – 5	2	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [12; 19; 22]. Додаткова: [55; 57 – 59; 65]
Усього за змістовим модулем 1		8		
Змістовий модуль 2. Особлива частина міжнародного приватного права				
<i>Тема 7.</i> Право власності в міжнародному приватному праві	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань	2	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [1; 2; 4; 7; 21]. Додаткова: [45; 46; 48-51; 53 – 57; 68]
<i>Тема 8.</i> Договір у міжнародному приватному праві				

1	2	3	4	5
<i>Тема 9.</i> Договір міжнародної купівлі-продажу товарів	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань стосовно порядку укладання міжнародних договорів купівлі-продажу, встановлення правової природи певного договору, порядку укладання та виконання договору перевезення, транзиту, трансферу, ін. Підготовка завдання кейс-методу	2	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань. Активна участь у виконанні практичних завдань. Виконання завдання кейс-методу	Основна: [1; 2; 4; 7; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48 – 51; 53 – 57; 68]
<i>Тема 10.</i> Міжнародні перевезення вантажів і пасажирів				
<i>Тема 11.</i> Зобов'язання внаслідок завдання шкоди у міжнародному приватному праві	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань стосовно забезпечення виконання зобов'язань, які випливають з міжнародних договорів. Підготовка до написання контрольної роботи за темами 11 – 12	2	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань. Результати написання контрольної роботи	Основна: [1; 2; 4; 7; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48 – 51; 53 – 57; 68]
<i>Тема 12.</i> Трудові відносини в міжнародному приватному праві				
<i>Тема 13.</i> Цивільний процес у міжнародному приватному праві	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань судового розгляду справ, ускладнених іноземним елементом	2	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [1; 2; 4; 7; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48 – 51; 54]

1	2	3	4	5
Тема 14. Міжнародний комерційний арбітраж	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	2	Презентація результатів	Основна: [1; 2; 4; 7; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48 – 51; 53 – 57; 68]
Усього за змістовим модулем 2		10		
Усього за модулем		18		

6.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Вступ до міжнародного приватного права

1. Предмет і метод міжнародного приватного права.
2. Способи і форми правового регулювання приватноправових відносин, ускладнених іноземним елементом.
3. Норми міжнародного приватного права.
4. Місце міжнародного приватного права в юридичній системі.

Тема 2. Джерела міжнародного приватного права

1. Поняття і види джерел міжнародного приватного права.
2. Українське законодавство з питань міжнародного приватного права.
3. Роль міжнародних договорів у розвитку міжнародного приватного права.

Тема 3. Загальні поняття міжнародного приватного права

1. Поняття колізійних норм.
2. Основні формули прив'язки.
3. Проблеми застосування колізійних норм.
4. Зворотне відсилання і відсилання до права третьої держави.
5. Конфлікт кваліфікацій.
6. Загальний підхід до розуміння іноземного права.

7. Встановлення змісту іноземного права.
8. Застосування і тлумачення іноземного права.
9. Інтерлокальні (інтерперсональні) і інтертемпоральні колізії.
10. Застосування права невизнаної держави.
11. Межі застосування іноземного права.
12. Застереження про публічний порядок.
13. Імперативні норми у міжнародному приватному праві.
14. Уніфікація і гармонізація в міжнародному приватному праві.

Тема 4. Правове становище фізичних осіб у міжнародному приватному праві

1. Правоздатність іноземних громадян і осіб без громадянства.
2. Колізійні питання дієздатності іноземців.

Тема 5. Правове становище юридичних осіб у міжнародному приватному праві

1. Правове становище юридичних осіб в міжнародному приватному праві.
2. Основи правового становища юридичних осіб: "національність" і особистий статут.
3. Проблема "міжнародних юридичних осіб".
4. Міжнародні організації в міжнародному приватному праві.
5. Здійснення іноземними юридичними особами господарської діяльності.

Тема 6. Держава як учасник приватноправових відносин з іноземним елементом

1. Особливості правового становища держави як суб'єкта міжнародного приватного права.
2. Поняття і зміст юрисдикційного імунітету держави.
3. Види імунітету держави і їх правове регулювання.

Тема 7. Право власності в міжнародному приватному праві

1. Особливості правового регулювання відносин власності в міжнародному приватному праві.
2. Колізійні питання права власності.
3. Правове регулювання іноземних інвестицій.
4. Правове становище іноземних інвестицій у вільних економічних зонах.

Тема 8. Договір у міжнародному приватному праві

1. Колізійні питання зовнішньоекономічних угод.
2. Договір міжнародної купівлі-продажу.
3. Договір міжнародного підряду.
4. Звичаї міжнародної торгівлі. *Lex mercatoria*.

Тема 9. Договір міжнародної купівлі-продажу товарів

1. Колізійні питання зовнішньоекономічних угод в частині купівлі-продажу товарів.
2. Договір міжнародної купівлі-продажу.
3. Предмет та істотні умови договору міжнародної купівлі-продажу.
4. Звичаї міжнародної торгівлі. *Lex mercatoria*.

Тема 10. Міжнародні перевезення вантажів і пасажирів

1. Міжнародні перевезення вантажів і пасажирів.
2. Організація міжнародних перевезень.
3. Суб'єкти міжнародного транспортного права.
4. Способи міжнародних морських перевезень.
5. Види коносаменту в міжнародних морських перевезеннях.
6. Які річки можна віднести до міжнародних.
7. Співвідношення лінійного та нелінійного перевезення.
8. Види нормативних актів, що регулюють міжнародні залізничні перевезення.
9. Способи фрахтування повітряних суден.
10. Переваги і недоліки міжнародних автомобільних перевезень.

Тема 11. Зобов'язання внаслідок завдання шкоди у міжнародному приватному праві

1. Колізійне регулювання позадоговірних зобов'язань.
2. Види конвертованості валют.
2. Публічний порядок.
4. Питання екстрадиції.

Тема 12. Трудові відносини в міжнародному приватному праві

1. Колізійні принципи у сфері міжнародних трудових відносин.
2. Міжнародно-правове регулювання умов праці іноземців.
3. Трудові права мігрантів і іноземців.
4. Трудові права українських громадян за кордоном.
5. Правове регулювання праці персоналу міждержавних організацій.

Тема 13. Цивільний процес в міжнародному приватному праві

1. Поняття міжнародного цивільного процесу.
2. Міжнародна підсудність у цивільному процесі.
3. Виконання рішень і доручень іноземних судів.
4. Надання правової допомоги у міжнародному цивільному процесі.

Тема 14. Міжнародний комерційний арбітраж

1. Поняття і правова природа міжнародного комерційного арбітражу.
2. Арбітражна угода.
3. Виконання іноземних арбітражних рішень.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

8. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод, ознайомлювальні (початкові) ігри (табл. 8.1 і 8.2).

**Розподіл форм та методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Вступ до міжнародного приватного права	Лекція проблемного характеру з питання "Проблемні аспекти визначення правової природи міжнародного приватного права"
<i>Тема 2.</i> Джерела міжнародного приватного права	Міні-лекція з питання "внутрішнє законодавство як особливий вид джерела міжнародного приватного права". Робота в малих групах
<i>Тема 3.</i> Загальні поняття міжнародного приватного права	Лекція проблемного характеру з питання "Застосування формул прикріплення на практиці. Зворотне відсилання", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 4.</i> Правове становище фізичних осіб у міжнародному приватному праві	Міні-лекція з питання "Межі застосування закону країни громадянства", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 5.</i> Правове становище юридичних осіб у міжнародному приватному праві	Лекція проблемного характеру з питання "Застосування теорій національності юридичної особи на практиці", ознайомлювальна (початкова) гра "Реєстрація національної юридичної особи за кордоном"
<i>Тема 6.</i> Держава як учасник приватноправових відносин з іноземним елементом	Лекція проблемного характеру з питання "Застосування імунітету держави"
<i>Тема 7.</i> Право власності в міжнародному приватному праві	Міні-лекція з питання "Особливості правового режиму речі в дорозі".
<i>Тема 8.</i> Договір у міжнародному приватному праві	Кейс-метод: "Складання договору міжнародної купівлі-продажу"
<i>Тема 9.</i> Договір міжнародної купівлі-продажу товарів	Міні-лекція з питання "Застосування правил Інкотермс при складанні договору купівлі-продажу", робота в малих групах, презентація результатів

1	2
<i>Тема 10.</i> Міжнародні перевезення вантажів і пасажирів	Лекція проблемного характеру з питання "Проблемні питання встановлення правопорядку, який застосовується до судна, що знаходиться в нейтральних водах", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 11.</i> Зобов'язання внаслідок завдання шкоди у міжнародному приватному праві	Міні-лекція з питання "Застосування принципу публічного порядку в деліктних відносинах", робота в малих групах
<i>Тема 12.</i> Трудові відносини в міжнародному приватному праві	Міні-лекція з питання "Запобігання подвійному трудовому оподаткуванню", робота в малих групах
<i>Тема 13.</i> Цивільний процес у міжнародному приватному праві	Міні-лекція з питання "Практичні аспекти тлумачення судом положень іноземного законодавства", робота в малих групах
<i>Тема 14.</i> Міжнародний комерційний арбітраж	Міні-лекція з питання "Оскарження арбітражного зазначення", робота в малих групах

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило,

як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Кейс-метод – форма розбору та аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу. Ціль цього методу – навчити студентів аналізувати інформацію, виявляти ключові проблеми, вибирати альтернативні шляхи рішення, оцінювати їх, знаходити оптимальний варіант і формулювати програми дій. При аналізі конкретних ситуацій особливо важливо те, що тут сполучається індивідуальна робота студента із проблемною ситуацією й групове обговорення пропозицій, підготовлених кожним членом групи. Це дозволяє що навчається розвивати навички групової, командної роботи, що розширює можливості для рішення типових проблем у рамках досліджуваної навчальної тематики. У результаті проведення індивідуального аналізу, обговорення в групі, визначення проблем, знаходження альтернатив, вибору дій і плану їхнього виконання студенти одержують можливість розвивати навички аналізу й планування.

Ознайомлювальні (початкові) ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій. Цей метод являє собою в комплексі рольову гру з різними, найчастіше протилежними інтересами її учасників і необхідністю прийняття якого-небудь рішення по закінченні або в ході гри. Рольові ігри допомагають формувати такі важливі ключові кваліфікації, як комунікативні здатності, толерантність, уміння працювати в малих групах, самостійність мислення й т. д. Від викладача потрібно

більша попередня методична підготовка при проведенні рольових ігор, уміння прогнозувати результати й робити відповідні висновки. Ділові ігри характеризуються спрямованістю на зняття певних практичних проблем, придбання навичок виконання конкретних прийомів діяльності.

Таблиця 8.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
<i>Тема 5.</i> Правове становище юридичних осіб у міжнародному приватному праві	<i>Завдання 5.</i> Особливості встановлення національності юридичної особи	Лекція проблемного характеру. Ознайомлювальна (початкова) гра
<i>Тема 9.</i> Договір міжнародної купівлі-продажу товарів	<i>Завдання 9.</i> Особливості колізійного регулювання договору міжнародної купівлі-продажу товарів	Міні-лекція, кейс-метод

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ і м. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 75 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту складати залік, – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у презентації матеріалу на практичних заняттях;

активна участь у ознайомлювальній (початковій) грі;

перевірка завдання кейс-методу;

проведення письмових контрольних робіт;

оцінювання науково-дослідної роботи студента у вигляді підготування тез доповідей на конференції, наукових статей, участі у брейн-рингу та ін.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Залік – форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з певної дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях та самостійної роботи.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, із сучасною літературою, нормативно-правовими актами з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні ситуаційних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

юридична правильність виконання ситуаційного завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності завдань студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів.

Письмова контрольна робота проводиться 3 рази за семестр та включає

практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення заліку. Заліковий білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1).

Завданням заліку є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу залік оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами. Кожен заліковий білет складається із 5 практичних ситуацій, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Заліковий білет включає одне стереотипне, три діагностичних та одне евристичне завдання, які оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у заліку, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно встановленому терміну.

Студент вважається атестованим, якщо сума балів одержаних за результати підсумкової успішності дорівнює або перевищує 60 балів за поточний впродовж семестру (мінімум 35 балів) та максимально можлива кількість балів набраних на заліку – 25 балів.

Студент **не може бути допущений** до складання заліку, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 35 балів.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на заліку – 25.

Результат заліку оцінюється в балах (максимальна кількість – 25 балів).

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше балів – не зараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни.

Зразок залікового білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітньо-кваліфікаційний рівень "магістр"

Напрямок підготовки: " Менеджмент і адміністрування". Семестр II

Навчальна дисципліна *"Міжнародне приватне право"*

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1. (стереотипне 2 бали)

Керуючись знанням положень Закону України "Про міжнародне приватне право", наведіть п'ять прикладів імперативних колізійних норм та п'ять диспозитивних колізійних норм.

Завдання 2. (діагностичне 3 бали).

Громадянин України К., який постійно проживав в м. Чернігові, працював водієм на підприємстві в м. Нарві (Естонія). Його дружина, громадянка Естонії, проживала разом з ним. Вона народилась у 1930 р. у естонському селі, у сім'ї старообрядців.

К. загинув при аварії у 1997 р., після його смерті залишились син (проживає в м. Нарві), дочка (проживає в м. Чернігові) і брат (проживає

в м. Талліні). Заповіту складено не було. Після смерті К. виникли суперечки з приводу майна померлого. В Чернігові він мав власний будинок і автомобіль, в Усть-Нарві (Естонія) – літній будиночок та цегляний гараж, а також внесок в естонському банку (в м. Нарві).

В установах якої країни повинно вирішуватись питання про спадкування? Які положення з питання спадкування містяться у договорі про правову допомогу між Україною і Естонією?

Завдання 3. (діагностичне 5 балів)

Фірма "Юнайтед Партнерс" (далі – Позивач) за договором з українським підприємством (далі – Відповідач) від 10 березня 1995 р. була постачальником відповідачеві продуктів нафтопереробки (на суму 37.000.000 доларів США), котрі Міністерство аграрної політики України розподіляло серед українських виробників сільськогосподарської продукції. Постачання мало довготривалий характер і передбачало певні строки платежів. Разом із тим кошти Відповідачу для платежів Позивачу надавалися Мінагрополітики України нерегулярно. Внаслідок чого з червня 1995 року по жовтень 1996 року, тобто протягом більш ніж півтора року, з боку Відповідача мало місце прострочення виконання на користь Позивача грошового зобов'язання по оплаті останньої партії нафтопродуктів.

Відповідно до умов арбітражного застереження спір підлягав вирішенню в Міжнародному арбітражному суді при Торгово-промисловій палаті України на підставі матеріального права України. Сума позову становила 1.200.000 доларів США і складалася з неустойки та процентів за користування чужими грошовими коштами. На думку Позивача, прострочення дозволяло йому використовувати положення Додаткової угоди від 5 червня 1995 року, згідно з яким, у випадку затримки платежу покупець сплатить продавцю відсотки, що відповідають Лондонській міжбанковій ставці (London Interbank Offered Rate), плюс 6 % щомісячно в доларах США. Разом із тим Позивач наполягав на використанні також і ст. 1 Постанови Верховної Ради України від 24 грудня 1993 року "Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань", що встановлювала пеню за прострочення платежів в розмірі 0,5 % в день.

Відповідач не заперечував факту прострочення платежів, але не погоджувався з сумою позову, вважаючи, що Постанова Верховної Ради від 24 грудня 1993 року не регулює зовнішньоекономічну діяльність і просив зменшити суму.

Дайте правову оцінку ситуації. Як може бути вирішена дана справа?

Завдання 4. (евристичне 7 балів).

Італійська фінансова компанія "Фіренца" надала кредит українському акціонерному товариству "Промінь". З метою забезпечити повернення кредиту компанія "Фіренца" уклала з українським акціонерним товариством договір застави будівлі готелю, що знаходився у власності товариства. Згідно із застереженням, що містилося в договорі, належним до застосування визнавалося італійське право, де реєстрація застави нерухомості не передбачається, тому цей договір в Україні не реєструвався та нотаріально не посвідчувався. Арбітражне застереження передбачало розгляд спорів Міжнародним комерційним арбітражем при ТПП України.

Розглядаючи спір, що виник внаслідок невиконання зобов'язань по поверненню кредиту, представник АТ "Промінь", посилаючись на законодавство України, просив суд визнати недійсним договір застави готелю.

Яке рішення має прийняти суд?

Завдання 5. (діагностичне 8 балів).

Громадянин України К. звернувся до місцевого суду Дзержинського району м. Харкова (за місцем свого проживання) з позовною заявою про відшкодування шкоди, що була завдана йому під час туристичної поїздки до Німеччини. Відповідачем у позовній заяві було зазначено Федеративну Республіку Німеччину.

Суддя відмовив у прийнятті позовної заяви К. до розгляду, посилаючись на зміст ст. 425 Цивільного процесуального кодексу України, відповідно до якої необхідно отримання згоди компетентних органів Німеччини на пред'явлення такого позову. Також К. було роз'яснено його право звернутися з подібним позовом безпосередньо до суду Німеччини.

Чи правомірна відмова судді у прийнятті позовної заяви? У чому полягає імунітет держави? Який вид імунітету держави у даному випадку було застосовано?

Затверджено на засіданні

кафедри правового регулювання економіки ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ року

Зав. кафедри _____ Викладач _____.

(підпис)

(підпис)

Підсумкові бали за залік складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (2 бали):

0,25 бала – за правильний алгоритм вирішення завдання;

0,25 бала – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

0,5 бала – за наявність і ґрунтовність висновку;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

0,5 бала – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

Завдання 2 (3 бали):

0,5 бала – за правильний алгоритм вирішення завдання;

0,5 бала – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

0,5 бала – за наявність і ґрунтовність висновку;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

1 бал – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

Завдання 3 (5 балів):

0,5 бала – за правильний алгоритм вирішення завдання;

0,5 бала – за застосування під час вирішення завдання положень нормативно-правових актів;

0,5 бала – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

0,5 бала – за наявність вірного аналізу ситуації;

1 бал – за посилання на окремі статті нормативно-правових актів, що використовуються;

0,5 бала – за наявність і ґрунтовність висновку;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

1 бал – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

Завдання 4 (7 балів):

0,5 бала – за правильний алгоритм вирішення завдання;

0,5 бала – за правильне орієнтування в теоретичній базі;

0,5 бала – за застосування під час вирішення завдання положень нормативно-правових актів;

0,5 бала – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

1 бал – за наявність вірного аналізу ситуації;

1 бал – за посилання на окремі статті нормативно-правових актів, що використовуються;

1 бал – за наявність і ґрунтовність висновку;

1 бал – за охайність подання результатів;

1 бал – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

Завдання 5 (8 балів):

0,5 бала – за правильний алгоритм вирішення завдання;

0,5 бала – за правильне орієнтування в теоретичній базі;

1 бал – за застосування під час вирішення завдання положень нормативно-правових актів;

1 бал – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

1 бал – за наявність вірного аналізу ситуації;

1 бал – за посилання на окремі статті нормативно-правових актів, що використовуються;

1 бал – за наявність і ґрунтовність висновку;

1 бал – за охайність подання результатів;

1 бал – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний предмет	Годин	Форми навчання		Рівень сформованості компетентностей	
					Форми контролю	Макс. бал
Змістовий модуль I. Загальна частина міжнародного приватного права						30,00
Здатність правильно визначати основні категорії міжнародного приватного права.	1	Ауд.	2	Лекція Тема 1. Вступ до міжнародного приватного права. Тема 2. Джерела міжнародного приватного права.	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття Розгляд теоретичних питань за темою.	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		СРС	2	Підготовка до занять Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, огляд міжнародної законодавчої бази. Вивчення доктрин та системи джерел міжнародного приватного права.	Перевірка домашніх завдань	1
Здатність визначати основні поняття міжнародного приватного права. Здатність визначати шляхи та межі застосування принципів "Автономії волі" та "Найбільш тісного зв'язку".	3	Ауд.	2	Лекція Тема 3. Загальні поняття міжнародного приватного права	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань. Написання поточної контрольної роботи за темами 1 – 2	Активна участь у виконанні практичних завдань. Результати написання контрольної роботи	7
		СРС	2	Підготовка до занять Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань щодо застосування принципу "Автономії волі сторін", "Публічного порядку", "Найбільш тісного зв'язку". Вирішення колізій колізійної норми, визначення кульгаючих відносин	Перевірка домашніх завдань	1
Здатність визначати правовий статус фізичної особи як учасника міжнародних приватноправових відносин. Здатність визначати особистий закон фізичної особи за загальним правилом міжнародного приватного права. Здатність застосовувати субсидіарні колізійні прив'язки законодавства України в питаннях встановлення особистого закону фізичної особи.	5	Ауд.	2	Лекція Тема 4. Правове становище фізичних осіб у міжнародному приватному праві. Тема 5. Правове становище юридичних осіб у міжнародному приватному праві. Проблемна лекція "Особливості реєстрації та встановлення національності юридичної особи, філій, транснаціональних корпорацій"	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань. Проведення ділової гри "Реєстрація національної юридичної особи за кордоном"	Активна участь у виконанні практичних завдань. Активна участь у проведенні ділової гри.	7
		СРС	2	Підготовка до занять Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань щодо встановлення lex nationalis, lex domicilii. Застосування теорії національності юридичних осіб. Підготовка до ділової гри	Перевірка домашніх завдань	1

Продовження табл. 10.1

2	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Держава як учасник приватно-правових відносин з іноземним елементом	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань. Написання поточної контрольної роботи за темами 3 – 5	Активна участь у виконанні практичних завдань. Результати написання контрольної роботи	7
			2	Підготовка до занять	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань. Підготовка до контрольної роботи за темами 3 – 5	Перевірка домашніх завдань	1
Змістовий модуль II. Особлива частина міжнародного приватного права.							45
Здатність застосовувати закон місця знаходження речі (lex rei sitae) до відносин власності ускладнених іноземним елементом.	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Право власності в міжнародному приватному праві. Тема 8. Договір у міжнародному приватному праві	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань.	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань.	Перевірка домашніх завдань.	1
Здатність встановлювати правову природу договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Здатність застосовувати терміни ІНКОТЕРМС до договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Здатність використовувати знання набуті в галузі міжнародних перевезень.	11	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Договір міжнародної купівлі-продажу товарів. Тема 10. Міжнародні перевезення вантажів і пасажирів	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань. Виконання кейс-методу: "Складання договору міжнародної купівлі-продажу"	Активна участь у виконанні практичних завдань. Виконання завдання кейс-методу	7
		СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань стосовно порядку укладання міжнародних договорів купівлі-продажу, встановлення правової природи певного договору, порядку укладання та виконання договору перевезення, транзиту, трансферу, ін. Підготовка завдання кейс-методу	Перевірка домашніх завдань	1
Здатність застосовувати закон місця заповнення шкоди (lex loci delicti commissi) до відносин з іноземним елементом. Здатність аналізувати міжнародні договори в галузі деликтної відповідальності.	13	Ауд.	2	Лекція	Тема 11. Зобов'язання внаслідок завдання шкоди у міжнародному приватному праві. Тема 12. Трудові відносини в міжнародному приватному праві	Робота на лекції	1
			2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань стосовно правового статусу міжнародних судів, виконання судових рішень, примусового стягнення в міжнародному праві. Написання поточної контрольної роботи за темами 11 – 12	Активна участь у виконанні практичних завдань. Результати написання контрольної роботи	6

Закінчення табл. 10.1

3	Здатність визначати правовий статус міжнародного комерційного арбітражу. Здатність визначати порядок подання заяви до міжнародного комерційного арбітражу. Здатність визначати порядок розгляду справ в міжнародному комерційному арбітражі.	1 5	СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань стосовно забезпечення виконання зобов'язань, які впливають з міжнародних договорів. Підготовка до написання контрольної роботи за темами 11 – 12	Перевірка домашніх завдань	1	
			Ауд.	2	Лекція	Тема 13. Цивільний процес в міжнародному приватному праві	Робота на лекції	1	
				2	Практичне заняття	Розгляд теоретичних питань за темою. Вирішення ситуаційних завдань щодо судового розгляду справ, ускладнених іноземним елементом	Активна участь у виконанні практичних завдань	1	
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань щодо вирішення практичних ситуаційних завдань судового розгляду справ, ускладнених іноземним елементом	Перевірка домашніх завдань	1	
				Ауд.	2	Лекція	Тема 14. Міжнародний комерційний арбітраж	Робота на лекції	1
			7		0	Практичне заняття			0
			СРС	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Науково-дослідна діяльність студента: написання наукової статті, участь у науково-практичній конференції, брейн-рингу	Перевірка домашніх завдань. Оцінювання науково-дослідної роботи студента	22	
								25	
			ВСЬОГО годин		54	Загальна максимальна кількість балів по дисципліні			100
								з них	
					поточний контроль:	75,00			
					підсумковий контроль:	25,00			

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за темами

Поточне оцінювання та самостійна робота														Підсумковий залік	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2								25	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
1,5	1,5	9	4,5	4,5	9	1,5	1,5	4,5	4,5	4	4	3	22	75	

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.3.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля			лекції	практичні	СРС	Ділові ігри (кейс-метод)	поточні КР	Науково-дослідна діяльність	Σ
ЗМ 1	Тема 1, 2	1 тиждень	1	1	1				3
	Тема 3	3 тиждень	1	2	1		5		9
	Тема 4,5	5 тиждень	1	2	1	5			9
	Тема 6	7 тиждень	1	2	1		5		9
ЗМ 2	Тема 7,8	9 тиждень	1	1	1				3
	Тема 9,10	11 тиждень	1	2	1	5			9
	Тема 11, 12	13 тиждень	1	1	1		5		8
	Тема 13	15 тиждень	1	1	1				3
	Тема 14	17 тиждень	1	0	1			20	22
Σ		9		12	9	10	15	20	75

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 10.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

11. Рекомендована література

11.1. Основна

1. Ануфриева Л. П. Международное частное право : учебник. – Т. 1. / Л. П. Ануфриева. – М. : Изд. БЕК, 2002. – 288 с.
2. Ануфриева Л. П. Международное частное право : учебник. – Т. 2. / Л. П. Ануфриева. – М. : Изд. БЕК, 2002. – 656 с.
3. Ануфриева Л. П. Международное частное право : учебник. – Т. 3. / Л. П. Ануфриева. – М. : Изд. БЕК, 2003. – 768 с.
4. Белов А. П. Международное предпринимательское право : учебн. пособ. / А. П. Белов. – М. : Юстициформ, 2001. – 336 с.
5. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24 липня 1971 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2006 р. – № 5. – С. 320.
6. Богуславский М. М. Международное частное право : учебн. пособ. / М. М. Богуславский. – М. : Юристъ, 2001. – 604 с.
7. Боярська З. І. Міжнародне комерційне право : навч. посібн. / З. І. Боярська. – К. : КНЕУ, 2001. – 143 с.
8. Гаврилов В. В. Международное частное право : курс лекций / В. В. Гаврилов. – М. : Былина, 2001. – 270 с.
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 21–22 – Ст. 144.
10. Жушман В. П. Міжнародне приватне право : підручник / В. П. Жушман, І. А. Шуміло. – Х. : Право, 2011. – 320 с.
11. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995 р. – № 47. – Ст. 349.
12. Кодекс міжнародного частного права (Кодекс Бустаманте) (Приложение к Конвенции о международном частном праве, вступившей в силу 25 ноября 1928 г.) // Журнал международного частного права. – 1994. – № 3(5). – С18.
13. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10.06.1958 р. // Офіційний вісник України. – 2004 р. – № 45. – С. 329.

14. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14.07.1967 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990 р. – № 1. – С. 310.

15. Конвенція ООН про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів документ від 14.06.1974 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004 р. – № 4. – С. 520.

16. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів від 19.05.1956 р. // Офіційний вісник України. – 2006 р. – № 34. – С. 20.

17. Конвенція ООН о международных смешанных перевозках грузов от 1980 г. // Международное частное право: Сб. док. – М., 1997. – С. 85.

18. Конвенція про транснаціональні корпорації від 06.03.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999 р. – № 36. – Ст. 323.

19. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28.05.1999 р. // Офіційний вісник України. – 2009. – № 33. – С. 169.

20. Конституція України : закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1. – Ст. 2598.

21. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990. – № 1. – С. 348.

22. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – С. 9.

23. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 року // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 35. – Ст. 284.

24. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20.03.1883 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990. – № 1. – С. 320.

25. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг : Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7 – Ст. 36.

26. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48 – Ст. 650.

27. Повітряний кодекс України від 04 травня 1993 року № 3167-XII. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 25. – Ст. 274.

28. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 року № 959-ХН. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – Ст. 377.

29. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-ХІІ. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.

30. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: закон України від 04 лютого 1994 року № 3929-ХІІ. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 23. – Ст. 161.

31. Про міжнародний комерційний арбітраж : Закон України від 24 лютого 1994 року № 4002-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 25. – Ст. 198.

32. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19 березня 1996 року № 93/96-ВР. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 19. – Ст. 80.

33. Про державну виконавчу службу : Закон України від 24 березня 1998 року № 202/98-ВР. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 36-37. – Ст. 243.

34. Про громадянство України : Закон України від 18 січня 2001 року № 2235-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 13. – Ст. 65.

35. Про міжнародне приватне право : Закон України від 23 червня 2005 року № 2709-ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.

36. Сергієнко В. В. Міжнародне економічне право : навч. посібн. / В. В. Сергієнко, К. О. Жирнова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 260 с.

37. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-Ш. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135.

38. Сидор В. Д. Міжнародне економічне право : навч. посібн. / В. Д. Сидор. – К. : Дакор, 2010. – 248 с.

39. Страсбурзька угода про міжнародну патентну класифікацію від 24 березня 1971 року // Офіційний вісник України. – 2010 р. – № 25. – С. 160.

40. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-ІV// Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 44. – Ст. 356.

41. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-ІV. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40. – Ст. 492.

11.2. Додаткова

42. Вилкова Н. Г. Исторические аспекты унификации права международных контрактов / Н. Г. Вилкова // Хозяйство и право. – 1997. – № 6. – С. 139–147.

43. Вилкова Н. Г. Унификация коллизионных норм в странах СНГ / Н. Г. Вилкова // Хозяйство и право. – 1998. – № 10. – С. 91.

44. Вилкова Н. Г. Унификация коллизионных норм в сфере международных коммерческих контрактов / Н. Г. Вилкова // Хозяйство и право. – 1997. – № 11. – С. 131–135.

45. Виноградова Г. В. Інвестиційний позиковий кредитний договір у правовому регулюванні зовнішньоекономічних відносин / Г. В. Виноградова // Суспільство. Держава. Право. – 2003. – № 3. – С. 6–10.

46. Войтович С. А. О делении международного права на публичное и частное / С. А. Войтович // Український часопис міжнародного права. – 2002. – № 3. – С. 67–72.

47. Галущенко Г. В. Особливості колізійних норм міжнародних договорів України про правову допомогу / Г. В. Галущенко // Держава і право: Збірник наукових праць ; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – 2000. – № 5. – С. 362–365.

48. Діковська І. А. Колізійні питання договору повітряного чартеру в міжнародному приватному праві / І. А. Діковська // Вісник: Юридичні науки / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – 2002. – № 45–48. – С. 64–68.

49. Довгерт А. С. 110 років Гаазькій конференції з міжнародного приватного права / А. С. Довгерт // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2003. – № 2. – С. 52–61.

50. Довгерт А. С. Гармонізація цивільного (приватного) права в Європі / А. С. Довгерт // Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: Матеріали наук.-практ. конф., м. Київ, жовтень 1998 р. – К., 1998. – С. 237–240.

51. Довгерт А. С. Международное частное право Украины: итоги развития за 12 лет независимости / А. С. Довгерт // Суспільство. Держава. Право. – 2003. – № 3. – С. 11–21.

52. Доронина Н. Г. Унификация и гармонизация права в условиях экономической интеграции государств / Н. Г. Доронина // Право и экономика. – 1997. – № 17–18. – С. 84–91.

53. Дюжева О. А. Проблемы законодательства о международном усыновлении / О. А. Дюжева // Государство и право. – 1995. – № 6. – С. 40–47.

54. Ерпылева Н. Ю. Международный гражданский процесс: основные проблемы современного развития / Н. Ю. Ерпылева // Адвокат. – 2004. – № 2. – С. 69–81.

55. Ерпылева Н. Ю. Международный коммерческий арбитраж в международном частном праве: проблемы и перспективы современного развития / Н. Ю. Ерпылева // Право и политика. – 2004. – № 4. – С. 51–67.

56. Ерпылева Н. Ю. Международный коммерческий арбитраж в международном частном праве: проблемы и перспективы современного развития / Н. Ю. Ерпылева // Право и политика. – 2004. – № 5. – С. 73–85.

57. Жильцов А. Л. Проблема применения императивных норм третьих стран в европейском международном частном праве / А. Л. Жильцов // Законодательство и экономика. – 1997. – № 23–24. – С. 37–42.

58. Захарченко Т. Г. Процесуальні підстави оспорювання рішення Міжнародного комерційного арбітражу і правові наслідки його скасування / Т. Г. Захарченко // Суспільство. Держава. Право. – 2003. – Вип. 3. – С. 70–74.

59. Звеков В. П. Развитие законодательства о международном частном праве / В. П. Звеков, Н. И. Марышева // Российское право. – 1997. – № 1. – С. 129–130.

60. Іщук А. М. Деякі аспекти проблеми кваліфікації в міжнародному приватному праві / А. М. Іщук // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – 2003. – № 49. – С. 49–51.

61. Кабатова Е. В. Деликты в международном частном праве / Е. В. Кабатова // Государство и право. – 1992. – № 9. – С. 100–107.

62. Кисіль В. І. Актуальні проблеми кодифікації міжнародного приватного права / В. І. Кисіль // Український часопис міжнародного права. – 2002. – № 3. – С. 5–26.

63. Кисіль В. І. Актуальні проблеми кодифікації міжнародного приватного права / В. І. Кисіль // Український часопис міжнародного права. – 2002. – № 4. – С. 5–16.
64. Кисіль В. І. Категорія публічного порядку в міжнародному приватному праві / В. І. Кисіль // Держава і право: Збірник наукових праць ; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – 2001. – № 10. – С. 437–445.
65. Кисіль В. І. Судова практика як чинник розвитку норм та інститутів міжнародного приватного права / В. І. Кисіль // Вісник Верховного Суду України. – 2001. – № 3. – С. 28–30.
66. Кичигина И. Л. Коллизии в международном частном праве: метод регулирования / И. Л. Кичигина // Вестник МГУ. – 1987. – № 6. – С. 78–84.
67. Королев А. Е. Национальность юридических лиц. Современный аспект / А. Е. Королев // Юрист. – 2001. – № 7. – С. 22–25.
68. Короткий Т. Р. Гражданская ответственность за ущерб от загрязнения морской среды / Т. Р. Короткий // Економіко-правові аспекти розвитку транспортних систем: Збірник наукових праць. – Одеса : Латстар, 2002. – № 2. – С. 102–116.
69. Косовская В. А. Особенности международных транспортных обязательств и их место в системе международного частного права / В. А. Косовская // Транспортное право. – 2004. – № 1. – С. 36–39.
70. Коссак В. М. Застосування Віденської конвенції про міжнародний договір купівлі-продажу в національному законодавстві України / В. М. Коссак // Український часопис міжнародного права. – 1994. – № 1. – С. 131–139.
71. Кувшинов В. А. Комментарий к Федеральному закону "О государственном регулировании внешнеэкономической деятельности" / В. А. Кувшинов // Внешняя торговля. – 1995. – № 11. – С. 6–13.
72. Кудряшов С. М. Международный коммерческий арбитраж в Швеции / С. М. Кудряшов // Журнал международного частного права. – 1994. – № 4 (6). – С. 30–39.
73. Лазарева Т. П. Цена как условие договора международной купли-продажи / Т. П. Лазарева // Проблемы международного частного права. – М., 2000. – С. 101–119.

74. Федоров Ю. И. Ответственность и иммунитет во внешних связях членов Российской Федерации / Ю. И. Федоров // Государство и право. – 1995. – № 12. – С. 79–83.

75. Хєда С. М. Особливості правового положення товариства з обмеженою відповідальністю (порівняльно-правовий аспект) / С. М. Хєда // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 9. – С. 51–53.

76. Хєда С. М. Переведення доміцилію юридичної особи в кризових ситуаціях / С. М. Хєда // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2001. – № 10. – С. 32–36.

77. Хлестова И. О. Вопросы иммунитета государства в законодательстве и договорной практике Российской Федерации / И. О. Хлестова // Проблемы международного частного права. – М., 2000. – С. 68–85.

78. Штефан О. О. Міжнародні угоди у цивільному судочинстві України / О. О. Штефан // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2003. – № 11. – С. 68–76.

11.3. Інформаційні ресурси

79. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua>.

80. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України "Урядовий портал України". – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

81. Портал Лига Закон : Законы Украины, последние новости Украины. – Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua/>.

82. Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. – Режим доступу: <http://www.legality.kiev.ua/>.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Міжнародне приватне право" за Національною рамкою кваліфікацій України

57

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Вступ до міжнародного приватного права					
Визначати поняття та місце міжнародного приватного права в системі галузей права України	Сутність поняття міжнародного приватного права	Знання основних методів правового регулювання міжнародного приватного права. Знання складових елементів системи міжнародного приватного права	Ідентифікувати суспільні відносини, що підпадають під регулювання міжнародного приватного права. Застосовувати методи міжнародного приватного права	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо використання положень міжнародного приватного права	Відповідальність за точну ідентифікацію суспільних відносин, що входять до предмету правового регулювання міжнародного приватного права
Тема 2 Джерела міжнародного приватного права					
Визначати основні джерела міжнародного приватного права	Ієрархія джерел міжнародного приватного права.	Знання місця кожного джерела в ієрархії джерел міжнародного приватного права	Застосовувати джерела міжнародного приватного права для вирішення певних питань, які виникають в міжнародних приватноправових відносинах	Презентувати результати застосування джерел міжнародного приватного права при вирішенні окремих питань	Відповідальність за точність і коректність застосування джерел міжнародного приватного права

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Загальні поняття міжнародного приватного права					
Визначати основні поняття міжнародного приватного права. Визначати поняття колізійної норми, основних формул прикріплення та здатність використовувати набуті знання на практиці	Характеристика та сутність колізійної норми. Основні формули прикріплення. Тлумачення колізійної норми. Взаємність та реторсія в міжнародному приватному праві	Знання поняття та структури колізійної норми, основних формул прикріплення, що використовуються в міжнародних приватноправових відносинах	Застосовувати відомі формули прикріплення для вирішення окремих колізійних питань	Презентувати результати застосування колізійних прив'язок в окремих міжнародних приватноправових відносинах	Відповідальність за правильність та коректність застосування певних колізійних норм
Тема 4. Правове становище фізичних осіб у міжнародному приватному праві					
Визначати правовий статус фізичної особи в колізійних відносинах	Особистий закон фізичної особи. Критерії визначення особистого закону фізичної особи-біпатрида та апатриду. Правовий статус біженця, іноземця	Знання загальних правил визначення правосуб'єктності фізичної особи в міжнародному приватному праві	Визначати правовий статус фізичної особи за різними критеріями в відносинах ускладнених іноземним елементом	Презентувати результати вирішення питань визначення правового статусу фізичної особи в міжнародних приватноправових відносинах	Відповідальність за коректне використання нормативно-правового регулювання визначення правового статусу фізичної особи в міжнародному приватному праві

Продовження додатка А
Продовження табл. А. 1

1	2	3	4	5	6
Тема 5. Правове становище юридичних осіб у міжнародному приватному праві					
Визначати загальні засади визначення правового статусу та національності юридичних осіб за колізійним законодавством країн світу	Визначення національності юридичних осіб у відносинах, ускладнених іноземним елементом. Різні підходи до визначення національності юридичної особи	Знання основних формул прикріплення, що застосовуються до визначення правового статусу та національності іноземних юридичних осіб	Застосовувати основні положення нормативно-правових актів для встановлення правового статусу юридичної особи в міжнародних приватноправових відносинах	Презентувати результати застосування положень нормативно-правових актів при вирішенні правового статусу юридичних осіб в міжнародних приватноправових відносинах	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення щодо визначення національності юридичної особи
Тема 6. Держава як учасник приватно-правових відносин з іноземним елементом					
59 Визначати правовий статус та місце держави як учасника міжнародних приватноправових відносин	Правовий статус держави як приватного суб'єкта; імунітет держави; обмеження державного імунітету в міжнародному приватному праві	Знання основних проблемних питань відповідальності держави в якості комерційної особи	Вирішувати окремі питання, що виникають між державою та іншими суб'єктами міжнародних приватноправових відносин із застосуванням положень чинних нормативно-правових актів	Презентувати результати вирішення окремих питань, які виникають між державою як суб'єктом міжнародних приватноправових відносин та іншими учасниками	Приймати рішення в умовах невизначеності та відповідати за точність і коректність результатів

Продовження додатка А
Продовження табл. А. 1

1	2	3	4	5	6
Тема 7. Право власності в міжнародному приватному праві					
Визначати основні положення про право власності в відносинах, ускладнених іноземним елементом	Основні формули прикріплення, які застосовуються для вирішення питань власності. Правовий статус речі	Знання основних положень джерел міжнародного приватного права в частині колізійного регулювання відносин права власності	Застосовувати положення чинних нормативно-правових актів для вирішення окремих колізійних питань, які виникають в відносинах власності	Презентувати результати вирішення колізійних питань права власності	Відповідальність за точність та коректність вирішення питання колізійного регулювання відносин власності
Тема 8. Договір у міжнародному приватному праві					
Визначати основні засоби встановлення права, яке застосовується до договірних відносин в міжнародному приватному праві	Визначення поняття договору в міжнародному приватному праві. Встановлення правопорядку, що підлягає до застосування до договірних відносин в міжнародному приватному праві	Знання основних формул прикріплення, що визначають правопорядок, який застосовується до договірних відносин	Вирішувати певні питання, що впливають із договірних відносин із застосуванням основних положень колізійного законодавства	Презентувати результати вирішення питань	Відповідальність за правильність та коректність вирішення питання колізійного регулювання договірних відносин

Продовження додатка А
Продовження табл. А. 1

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Договір міжнародної купівлі-продажу товарів					
Визначати колізійного регулювання порядку укладання та виконання договору міжнародної купівлі-продажу товарів в міжнародному приватному праві	Поняття договору міжнародної купівлі-продажу товарів. Порядок укладання, зміни та припинення договору. Засоби вирішення спорів, що впливають із договору міжнародної купівлі-продажу товарів	Знання основних нормативно-правових актів, що регулюють порядок укладання та розв'язання спорів, що впливають із договору міжнародної купівлі-продажу товарів	Складати договір міжнародної купівлі-продажу товарів. Визначати правопорядок, що підлягає застосовувати до відносин, що впливають із договору міжнародної купівлі-продажу товарів	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо вирішення окремих питань в галузі договірних відносин купівлі-продажу товарів	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення
Тема 10. Міжнародні перевезення вантажів і пасажирів					
Визначати основні засади колізійного регулювання відносин з перевезення вантажів та пасажирів	Основні засади міжнародного перевезення. Закон прапору.	Знання основного порядку здійснення міжнародного перевезення	Вирішувати колізійні питання, що виникають в процесі міжнародного перевезення вантажів та пасажирів	Презентувати результати вирішення окремих питань в галузі міжнародного перевезення	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення
Тема 11. Зобов'язання внаслідок завдання шкоди у міжнародному приватному праві					
Визначати загальні засади деліктних відносин в міжнародному приватному праві	Колізійне регулювання відносин, що впливають із заподіяння шкоди у міжнародному приватному праві	Знання основних формул прикріплення, які застосовуються для вирішення деліктних відносин в міжнародному приватному праві	Застосовувати положення нормативно-правових актів для вирішення окремих питань, які впливають із заподіяння шкоди в міжнародному приватному праві	Презентувати результати вирішення окремих питань в галузі деліктних відносин в міжнародному приватному праві	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення

Продовження додатка А
Продовження табл. А. 1

1	2	3	4	5	6
Тема 12. Трудові відносини в міжнародному приватному праві					
Визначати загальні засади міжнародного приватноправового регулювання трудових відносин	Колізійне регулювання трудових відносин, ускладнених іноземним елементом	Знання основних формул прикріплення, що застосовуються для вирішення трудових відносин, ускладнених іноземним елементом	Використовувати набуті знання та положення міжнародних нормативно-правових актів в процесі вирішення окремих питань, які виникають в трудових відносинах в міжнародному приватному праві	Презентувати результати вирішення питань, що виникають в трудових відносинах, ускладнених іноземним елементом	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення
Тема 13. Цивільний процес в міжнародному приватному праві					
Визначати основні засади цивільного процесу в міжнародному приватному праві.	Судовий розгляд справ, ускладнених іноземним елементом	Знання основних положень цивільного процесу в міжнародному приватному праві. Тлумачення в міжнародному цивільному процесі	Застосовувати положення чинних нормативно-правових актів для вирішення окремих питань, що виникають цивільно-процесуальних відносинах, ускладнених іноземним елементом	Презентувати результати вирішення окремих питань цивільного процесу в міжнародному приватному праві	Відповідальність за точність і коректність результатів

Закінчення додатка А
Закінчення табл. А. 1

1	2	3	4	5	6
Тема 14. Міжнародний комерційний арбітраж					
Визначати правовий статус міжнародного комерційного арбітражу	Поняття та значення міжнародного комерційного арбітражу. Арбітражне провадження	Знання загальних нормативно-правових засад регулювання порядку розгляду справ міжнародним комерційним арбітражем	Застосовувати положення чинних нормативно-правових актів при вирішенні окремих питань, що виникають під час розгляду справ арбітражем. Складати арбітражну заяву	Презентувати результати вирішення питань в галузі розгляду справ міжнародним комерційним арбітражем	Відповідальність за точність і коректність результатів

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	18
5. Теми та плани практичних занять.....	20
5.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	23
6. Самостійна робота.....	27
6.1. Контрольні запитання для самодіагностики	31
7. Індивідуально-консультативна робота	34
8. Методи навчання	34
9. Методи контролю	38
10. Розподіл балів, які отримують студенти	45
11. Рекомендована література.....	50
11.1. Основна	50
11.2. Додаткова	53
11.3. Інформаційні ресурси.....	56
Додатки.....	57

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
"МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО"
для студентів спеціальності
8.03060104 "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності"
всіх форм навчання

Укладачі: **Сергієнко Валерій Вікторович**
Жирнова Катерина Олексіївна

Відповідальний за випуск **Сергієнко В. В.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 182 ЕВ. Обсяг 65 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

Дк № 481 від 13.06.2001 р.